

Sygn. akt V CZ 92/06

POSTANOWIENIE

Dnia 22 listopada 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Lech Walentynowicz (przewodniczący)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (sprawozdawca)

SSN Marek Sychowicz

w sprawie z powództwa "C." Spółki Akcyjnej

przeciwko E.D. i U.D.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 22 listopada 2006 r.,

zażalenia pozwanych na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 12 czerwca 2006 r., sygn. akt [...],

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 12 czerwca 2006 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną pozwanych E. i U.D. od wyroku tegoż Sądu w sprawie z powództwa C. S.A. W uzasadnieniu podał, że zaskarżony wyrok został wydany w dniu 30 stycznia 2006 r., a zatem jeszcze przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 z późn. zm.), natomiast skarga kasacyjna została złożona w dniu 28 kwietnia 2006 r. W związku z tym od skargi należało uiścić opłatę stosunkową według przepisów ustawy nowej lub złożyć wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych w tym zakresie, czego jednak pozwani nie uczynili, dołączając do skargi jedynie wypełnione formularze oświadczeń o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania. Samo dołączenie formularzy nie stanowi wniosku o zwolnienie, skoro zatem pozwani byli reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika, skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu bez wezwania do uzupełnienia braków formalnych.

W zażaleniu pełnomocnik pozwanych zarzucił naruszenie przepisów art. 101 ust. 3 u.k.s.c., art. 130² § 3 k.p.c., art. 398⁶ § 2 k.p.c., a także art. 102 u.k.s.c. w zw. z art. 130 § 1 k.p.c. oraz art. 149 u.k.s.c. W uzasadnieniu wywodził w szczególności, że wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych należy traktować jako dorozumiany, zaś stosowanie nowych przepisów o kosztach sądowych było nieprawidłowe, albowiem postępowanie kasacyjne rozpoczęło się w istocie nie w dacie wniesienia skargi kasacyjnej, lecz już w chwili złożenia do sądu drugiej instancji wniosku o doręczenie stronie odpisu wyroku wraz z uzasadnieniem. Wskazując na powyższe zarzuty i ich uzasadnienie, pełnomocnik żalących wnosił o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępnie należy zauważyć, że podstawową zasadą prawa intertemporalnego jest pierwszeństwo stosowania ustawy nowej. W przypadku kosztów sądowych ustawodawca zmodyfikował tę regułę, poprzez ustanowienie art. 149 ustawy z 28 lipca 2005 r. Ten przepis ma jednak charakter wyjątkowy i z tego względu

jego rozszerzająca wykładnia jest niedopuszczalna (tak m.in. w postanowieniach SN: z 28 czerwca 2006 r., III CZ 36/06, nie publ.; z 27 lipca 2006 r., III CZ 46/06, nie publ.).

Postulowana w zażaleniu wykładnia wspomnianego przepisu jest zresztą sprzeczna z wyraźnym brzmieniem art. 149 ust. 1 u.k.s.c., zgodnie z którym w sprawach wszczętych przed dniem wejścia w życie tej ustawy, przepisy dawne stosuje się jedynie do czasu zakończenia postępowania w danej instancji. Wydanie przez sąd drugiej instancji wyroku stanowi „zakończenie postępowania w danej instancji” w rozumieniu tego przepisu. Dalsze czynności, podejmowane przed sądem drugiej instancji i poprzedzające złożenie skargi kasacyjnej, nie należą ani do postępowania apelacyjnego, ani do postępowania kasacyjnego *sensu stricto*. Wniosek o uzasadnienie wyroku i jego doręczenie stronie stanowi jedynie tzw. zapowiedź kasacyjną, której złożenie samo w sobie nie przesądza jeszcze o tym, że skarga zostanie wniesiona. Wobec powyższego przyjmując należy, że o chwili wszczęcia postępowania kasacyjnego decyduje dopiero wniesienie skargi kasacyjnej (tak również w postanowieniu SN z 28 czerwca 2006 r., III CZ 36/06).

W sprawie niniejszej skargę kasacyjną wniesiono w dniu 28 kwietnia 2006 r. (k. 264), znajdowały więc do niej zastosowanie zarówno przepisy ustawy z 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, jak i art. 130² § 3 k.p.c.

Wobec powyższego pozostaje jedynie rozstrzygnąć czy strona złożyła skutecznie wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych w postaci opłaty stosunkowej od skargi kasacyjnej. Nie można zgodzić się ze skarżącym, jakoby fakt złożenia wniosku o zwolnienie od kosztów można było dorozumiewać na podstawie samych oświadczeń o stanie majątkowym. Gdyby tak bowiem było, przepis art. 102 ust. 1 u.k.s.c., zgodnie z którym oświadczenie obejmujące szczegółowe dane o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania osoby ubiegającej się o zwolnienie od kosztów dołącza się do wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, byłby pozbawiony istotnego sensu. Nie wiadomo także, na jakiej podstawie sąd byłby wówczas władny ustalić, w jakim zakresie — całkowicie czy częściowo oraz co do jakiej opłaty — strona wnosi o zwolnienie jej od kosztów. Prowadzi to do wniosku, że wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, w postaci opłaty od skargi kasacyjnej, musi być przedstawiony w sposób skonkretyzowany,

albo w tym samym piśmie procesowym, co sama skarga, albo w odrębnym piśmie, które zostanie w skardze powołane jako załącznik (zob. postanowienie SN z 11 czerwca 1997 r., I CZ 62/97, niepubl.).

Trzeba zatem przyjąć, że brak w skardze kasacyjnej, lub w odrębnym piśmie załączonym do skargi kasacyjnej, wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, mimo złożenia pisemnego oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania osoby ubiegającej się o zwolnienie od kosztów, stanowi brak nieusuwalny w trybie art. 130 § 1 k.p.c. i skutkuje koniecznością odrzucenia nieopłaconego pisma, sporządzonego przez profesjonalnego pełnomocnika i zawierającego skargę kasacyjną, do którego oświadczenie zostało dołączone.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie.